

Skarvik AS
Postboks 78
8301 Svolvær

Saksb.: Anette Pettersen
e-post: fmnoanp@fylkesmannen.no
Tlf: 75531596
Vår ref: 2007/6584
Deres ref:
Vår dato: 1.3.2013
Deres dato:
Arkivkode: 461.3

Pålegg om tiltaksplan for forurenset grunn - Skarvik AS - Vågan

---

Fylkesmannen pålegger Skarvik AS å utarbeide en tiltaksplan for opprydding i landområdet tilknyttet gnr./bnr. 18/1883 og 18/180 i Vågan kommune. Tiltaksplanen skal sendes Fylkesmannen innen 5.9.2013. Vedtaket kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet innen 22.3.2013.

Fylkesmannen viser til varsel om pålegg om utarbeidelse av tiltaksplan av 4.2.2011, befaring 14.6.2011 og 22.10.2012 og sakens øvrige dokumenter. Fylkesmannen pålegger med hjemmel i forurensningsloven § 51 utarbeidelse av tiltaksplan for aktuelle landområder. Pålegg om tiltaksplan for sjøområdene som ble varslet i samme brev blir ikke gitt i denne omgang.

BAKGRUNN

Norge skal være et foregangsland for å hindre at kjemikalier skader helse og miljø. Med St. meld nr. 14 (2006-2007) ønsker regjeringen å legge til rette for at vi sammen kan skape et gifffritt miljø og en tryggere fremtid.

Som følge av denne stortingsmeldingen er det utarbeidet en handlingsplan for forurenset sjøbunn. Det skal blant annet gjennomføres tiltak på land og i sjøbunnen ved de mest forurensete skipsverftslokalitetene i Norge innen 2015. Ved oppfølging av handlingsplanen har Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) i samarbeid med Fylkesmannen gjennomført en nasjonal kartlegging av skipsverft og vurdert forurensningspotensialet ved en rekke verftslokaliteter. På bakgrunn av dette er det gjort en prioritering av de 109 mest forurensete lokalitetene som følges opp videre. I Nordland er det ni skipsverftlokaliteter som er prioritert, og virksomheten tilknyttet Skarvik AS er en av disse.

Kort beskrivelse av funn ved Skarvik AS

Fylkesmannen har 16.12.2009 mottatt rapport fra undersøkelser av området tilknyttet Skarvik AS. I rapporten kommer det frem at området som tilhører Skarvik i byen er forurenset og at forurensningen kan utgjøre en risiko for helse, miljø og spredning. Det er behov for å lage en tiltaksplan for å kartlegge tiltak som kan redusere denne risikoen. Konsulenten anbefaler ikke tiltak for Skarvik Osan. Fylkesmannen er enig i denne anbefalingen, Skarvik Osan er derfor ikke tatt med i vedtaket om tiltaksplan.

Kommentarer fra Skarvik AS på varsel om tiltaksplan

Skarvik AS har i brev av 30.7.2011 kommentert varselet om tiltaksplan. Kommentarene omhandler blant annet helseaspekter, nivåer av miljøgifter, avklaringer rundt ansvarsforhold og finansiering og vurderinger rundt konsulentens konklusjon om spredningsfare. Golder Associates v/Vidar Ellefsen ble leid inn av Skarvik AS for å hjelpe verftet med å gå igjennom rapporten og regne på innhold og utlekking av utvalgte miljøgifter.

Forurenset sjøbunn

I varsel av 4.2.2011 ble det lagt opp til samtidig utarbeidelse av tiltaksplan for både land og sjøbunn. Opprydding i forurenset sjøbunn krever svar på en rekke viktige spørsmål om blant annet miljømål, ansvarsforhold og finansiering. Etter innspill fra flere tiltakshavere og tilbakemelding fra Klif er det besluttet å utsette pålegg om tiltaksplan for sjøbunn. Det er viktig at utlekking fra land stoppes før en setter i gang med tiltak i sjø. Fylkesmannen vil kunne komme tilbake med et nytt varsel og pålegg om tiltaksplan for å rydde opp i forurenset sjøbunn.

Befaringer

Fylkesmannen i Nordland var på befarings hos Skarvik AS 14.6.2011 og 22.10.2012. Fylkesmannen besøkte begge anleggene til Skarvik AS, byen og Osan. Fylkesmannen hadde på forhånd blitt informert av Svein Harald Løken (disponent Skarvik AS) at aktiviteten ved anlegget i byen er veldig liten, noe den har vært i flere år. Skarvik AS avdeling byen har én ansatt som foretar mindre oppdrag. Skarvik AS er i en prosess med å foreta sonderinger for salg av anlegget. Videre planer for anlegget i byen, enten det er salg eller videre drift, må beskrives i tiltaksplanen. Fylkesmannen observerte at Skarvik AS har anlagt en renne for oppsamling av spylevann i slippen i byen. Fylkesmannen ble også informert om at hittil i år (frem til 22.10.2012) hadde Skarvik AS hatt spyling og bunnsmøring på to båter. Skarvik AS hadde ingen planer om å bruke slippen i byen igjen før tidligst april/mai 2013.

FYLKESMANNENS VURDERING

Fylkesmannen har vurdert forurensningspotensialet i området og at pålegget samlet sett framstår som rimelig. Kartleggingen som er gjennomført viser at grunnen på land er forurenset, og den informasjonen Fylkesmannen har i dag tilsier at det er fare for spredning av forurensningen. Fylkesmannen vil derfor pålegge Skarvik AS å utarbeide en tiltaksplan for området.

Oppsummering av miljøundersøkelsen fra Norconsult

Fylkesmannen bygger sin vurdering på miljøgeologiske undersøkelser av området datert 16.12.2009. Det er tatt seks prøver av grunnen i fire forskjellige prøvepunkter på området tilknyttet Skarvik AS sin virksomhet. Prøvene er tatt med en borerigg. Konsulenten har begrunnet det begrensede prøveuttaket med at det var vanskelige grunnforhold på eiendommen. Det ble funnet forhøyede verdier av en rekke miljøgifter. De høyeste verdiene ble funnet i prøvepunkt P1 (slippen), med nivåer av enkelte stoffer opp imot grensen for farlig avfall. Konsulenten har konkludert med at det er behov for tiltak i området rundt prøvepunkt P1. Foreslåtte tiltak inkluderer å skifte ut de forurensete massene etter først å ha avgrenset dem bedre, eventuelt å kapsle inn massene i betong. Konsulenten påpeker også at det er viktig å lage et system for oppsamling av spylevann for å unngå forurensning av nye rene masser i slippen og/eller sedimentene utenfor slippen.

Helsebaserte tilstandsklasser

For forurenset grunn skal det ryddes opp til de tilstandsklasser som følger av Klif-veileder TA-2553/2009 («Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn»). Dette er sentrale retningslinjer for grunnforurensning i Norge og det skal særlige grunner til for å fravike disse retningslinjene. I henhold til veilederen skal det for areal planlagt til industri og trafikk være tilstandsklasse tre eller lavere i toppjord (< 1m). Tilstandsklasse fire kan aksepteres i toppjord, hvis det kan dokumenteres at spredningsrisikoen (inkludert risiko for spredning til sjø) er akseptabel.

Vannforskriften og naturmangfoldloven

I tillegg til forurensningsloven, må Fylkesmannens vedtak også vurderes etter forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) og lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Naturmangfoldloven krever at beslutninger skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet, og beslutningen skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på «føre-var-prinsippet». Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse, økologisk tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, jf. naturmangfoldloven § 11, og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder skal benyttes på en slik måte at det gir de beste samfunnsmessige resultater, jf. naturmangfoldloven § 12.

Vannforskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer med sikte på å oppfylle miljømålene om god vanntilstand i alle vannområdene i Norge. Tiltak som verftene setter i gang vil være en naturlig del av disse tiltaksprogrammene.

Endring av tilstanden i en vannforekomst i negativ retning vil innebære forringelse av vannforekomsten. Forringelse av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det foreligger adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12. Miljøtiltak hos virksomheten bidrar til å hindre forringelse av vannforekomsten.

Tiltaksplan

Fylkesmannen vurderer det som nødvendig at det utarbeides en tiltaksplan der ulike alternative tiltak på land vurderes og der tiltak anbefales. Det vil være naturlig at tiltaksplanen bygger på de eksisterende undersøkelser og vurderinger som Norconsult har gjort, tilbakemeldinger fra Fylkesmannen og de historiske dataene.

Kartleggingen mangler en oversikt over total mengde forurenset masse på tomta. Det er gjort spredningsberegninger basert på noen av punktene, men spredning av total mengde forurensning i grunnen er ikke vurdert. Fylkesmannen etterlyser derfor en beregning av netto tilførsel av forurensning fra tomta til omgivelsene. Informasjonen skal sammenfattes i tiltaksplanen slik at man får et best mulig beslutningsgrunnlag ved valg av tiltaksløsning. Skarvik AS har beregnet total mengde forurensning i grunnen for kobber og TBT, men det bør gjøres beregninger for alle miljøgiftene som ble funnet, slik at man kan få et bilde av den samlede belastningen.

I tiltaksplanen må det komme klart fram hvilken miljømessig forbedring som kan forventes ved å gjøre tiltak i de forurensede massene. Hvis massene skal bli liggende må det vurderes om de bør kapsles inn eller sikres på annen måte.

Fylkesmannen skal vurdere rimeligheten og kost/nytte ved senere å pålegge bedriften et miljøforbedringstiltak. Et slikt tiltak skal vurderes etter nåværende og fremtidig bruk av området i henhold til naturmangfold og samfunnsnytte, jf. naturmangfoldloven § 12. Det er derfor viktig at det utarbeides flere alternative løsninger med kostnadsoverslag i tiltaksplanen. I et kostnadsoverslag må f.eks. tap av inntjening ved stenging av slippen regnes med.

Det forutsettes at kartlegging av forholdene suppleres der dette er nødvendig og at resultatene tas med i begrunnelse for valg av tiltak. En korrekt risikovurdering som bygger på tilstrekkelig med dokumenterte data er en forutsetning for å ta riktige avgjørelser når det kommer til tiltak.

Basert på en totalvurdering, der det bl.a. er lagt vekt på at Skarvik AS har drevet forurensende virksomhet på området, finner Fylkesmannen at Skarvik AS er ansvarlig for å gjennomføre og bekoste utarbeidelsen av tiltaksplanen, i henhold til naturmangfoldloven § 11 og forurensningsloven § 7.

Svar på uttalelse fra Skarvik AS

Skarvik AS har kommentert vasetet i brev av 30.5.2011. Fylkesmannen har følgende svar til kommentaren. Når det gjelder problemstillinger angående forurenset sjøbunn vil Fylkesmannen innlede en prosess der kommunen og andre parter vil bli involvert og hørt i saken. Problemstillinger angående forurenset sjøbunn vil ikke bli videre omtalt i dette brevet.

Når det gjelder spredningsberegningene utført av Norconsult og Golder Associates mener Fylkesmannen at spredningsberegningene er usikre, og selv om de viser lave nivåer er det likevel spredning og behov for tiltaksplan. Skarvik kommenterer også at de vil vurdere å støpe i slippen, dette bør tas med i planen som et mulig tiltak for å hindre spredning av forurensning på området.

Det er påvist flere miljøgifter i slippen som er over normverdiene i kapittel 2 i forurensningsloven. Dette gjør at det er nødvendig med søknad til kommunen hvis det skal graves i området. Fylkesmannen har forstått det slik at det kan være aktuelt med endringer på eiendommen, eventuelt salg. Planer for fremtidig arealbruk bør beskrives i tiltaksplanen for å få et best mulig grunnlag for et eventuelt pålegg om tiltak. Endret arealbruk kan gi strengere grenseverdier, det vil si at mindre forurensning kan aksepteres i grunnen.

VEDTAK

Fylkesmannen pålegger Skarvik AS med hjemmel i forurensningsloven § 51 å utarbeide en tiltaksplan for å redusere uakseptabel risiko for at forurensning på landområdet tilknyttet gnr./bnr. 18/1883 og 18/180 i Vågan kommune medfører fare for helse, miljø og spredning.

Tiltaksplanen må være utarbeidet av et uavhengig firma med kompetanse og relevante referanser innenfor fagfeltet. Eventuelle supplerende/tiltaksrettet prøvetaking og analyser skal gjennomføres i henhold til relevante norske eller internasjonale standarder. Tiltaksplanen skal utarbeides i henhold til «*Krav til tiltaksplan*» (faktaark vedlagt). En del av disse punktene er allerede besvart i historisk kartlegging og rapporten fra Norconsult, men

---

Fylkesmannen forventer at de eksisterende opplysningene tas med i tiltaksplanen for å få et sammendrag. For Skarvik AS ber Fylkesmannen om at følgende punkter vurderes spesielt:

- Vurdering rundt behov for supplerende undersøkelser for å avklare hvilke mengder og hvor stor utbredelse det er av forurensningen
- Risikovurdering av spredning til sjø og evt. tiltak for å stanse uakseptabel spredning.
- Begrunnelse for valg av tiltak som bør gjennomføres samt kostnadsoverslag for disse.

Nødvendig dokumentasjon skal vedlegges planen.

TIDSFRIST

Tiltaksplanen skal sendes Fylkesmannen innen 5.9.2013.

KLAGEADGANG

Vedtaket om utarbeidelse av tiltaksplan kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet innen 22.3.2013. Klagen bør begrunnes og skal sendes til Fylkesmannen.

Fylkesmannen ønsker fortsatt dialog med tiltakshavere og konsulenter for å sikre at prosessen fører fram mot riktige tiltak.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernssjef

Oddlaug Ellen Knutsen
seksjonsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Klima- og forurensningsdirektoratet	Postboks 8100, Dep	0032	Oslo
Vågan kommune	Rådhuset	8305	Svolvær
Nordland fylkeskommune	Postmottak Fylkeshuset	8048	Bodø

Vedlegg:

1 Krav til tiltaksplan fra Klif TA2683